

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJSEM
SLOVENSLEM
ČASOPISU

Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXVII.—LETO XXXVII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONEDELJEK), MAY 24, 1954

STEVILKA (NUMBER) 101

Novi grobovi

"Najbolj nedelavno zasedanje ameriškega kongresa!"

WASHINGTON, 23. maja—Predsednik Eisenhower mora gledati z začudenjem, da je namreč s svojimi predlogi v kongresu večinoma propadel. Eisenhower je stavil v svojih poslanicah kongresu 200 predlogov, ki naj bi dobili obliko zakona. Od teh je bilo rešenih le troje, vsi drugi pa so ali definitivno propadli, ali pa ležijo nerešeni v spodnji zbornici, v senatu ter raznih odborih.

Ponavlja se primera med Franklinom Delanom Rooseveltom in Eisenhowerjem. Tudi Roosevelt je imel borbe s kongresom. Znal pa ga je končno prepričati, tudi ukloniti in njegova zamisel je večji del zmagala. Zakaj?

Franklin Roosevelt je imel svoj izrecni politični program, katerega oče je bil sam, nedvirljen od raznih svetovalcev. Pri Eisenhowerju je slučaj obraten, kot predsednik on ni imel in nima svojega osebnega programa; on je popolnoma odvisen od svojih svetovalcev v Beli hiši!

Delni uspehi Eisenhowerja so kanal "Sea way," ki je šel skozi kongres in bil tudi podpisan. Drugi uspeh je bila pogodba med Združenimi državami in južno Korejo o medsebojni pomoči. Tretji, da je kongres odobril \$1,000,000,000 kot federalno pomoč za javna dela vseh vrst, ki ko šla posameznim državam in občinam. Vse drugo je ostalo nerešeno.

Krajewski, star 72 let, stanujoč na 1381 E. 65 St. Tukaj zapuša soprogo Frances, hčer Friedo, sinova Paul in Heinrich, pastorka: Mrs. Josephine Ferguson, Mrs. Fay Connors v Calif., Louis Clernt, Mrs. Molly Tomazin, Mrs. Clara Slapnik, ki je soproga cvetličarja Louis Slapnik, ter Mrs. Marie Farone, 13 vnukov in pet pravnukov ter sestra Mrs. Eda Reith in Mrs. Emily Foltz. Pogreb se vrši v sredo popoldne ob 1.30 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 6502 St. Clair Ave.

Adam Falkenstien
Nagroma je umrl na svojem domu, zadet od srčne kapi Adam Falkenstien, star 68 let, stanujoč na 391 E. 146 St. Tukaj zapuša soprogo Rose in več sorodnikov. Pogreb se vrši danes popoldne ob 1.30 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., na Lakeview pokopališče.

URSULA KUJAR
V soboto zjutraj je umrla na domu svoje hčere na Reynolds Rd. v Mentor, Ohio, Ursula Kuhar, rojena Stefanič. Rojena je bila 20. dec. 1878 na Stojanskem, odkoder je prišla v Ameriko leta 1903. Bila je članica društva Carniola Hive št. 493 T. M. Tukaj zapuša otroke: Mrs. Mary Urbas v Mentor, O., Frank in Edward v Detroit, Mich., ter Joseph v Willowick, O., 12 vnukov in šest pravnukov. Pogreb se vrši v torek zjutraj ob 10. uri iz Brunner pogrebnega zavoda, 1448 Mentor Rd., v cerkev sv. Marije in nato na pokopališče v Mentor, O.

LOUIS BRODNIK
Po dolgotrajni bolezni je umrl v soboto zvečer v Highland View bolnišnici Louis Brodnik, star 42 let, stanujoč na 1022 Dillewood Rd. Rojen je bil v Clevelandu in predno je zbolel je delal pri Lincoln Electric Co. Bil je član društva "Slovenec" št. 1 S.D.Z.

LOUIS BRODNIK
Tukaj zapuša soprogo Rose, rojena Oster, tri otroke: Patricia, Norman in Jane, mater Mrs. Jennie Brodnik, rojena Gorsič, doma iz vasi Kukmana, fara Velike Lašče, brate: John, Joseph in Anthony ter sestre: Mrs. Jennie Marolt, Mrs. Mary Figurski in Mrs. Sophie Japel. Oče John je umrl 4. julija 1952. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 8.30 uri iz Zakrajskega pogrebnega zavoda v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

EDWARD KRAJEWSKI
Včeraj popoldne je preminil v Polyclinic bolnišnici Edward

Taft-Hartleyev zakon ne bo spremenjen, vsaj ne v tem zasedanju. Senat ga je vrgel nazaj v odbor spodnje zbornice, da o njem znova zbira podatke in za slušanje strokovnjake, da se torej vprašanje vleče in vleče.

Z razširjenjem socialnega zavarovanja ne gre naprej. O Eisenhowerjevem predlogu debati- ra šele odbor spodnje zbornice.

Eisenhower je dobil hudo zausnicio od kongresa, ki je odbil njegov predlog, da naj se ameriški mladini, ki dopolni 18. leto, da pravica glasovanja. Politično vzeto je bil ta udarec za Eisenhowerja morda najhujši.

Mati umrla v 102. letu starosti

Poznani Mr. Anton Nagode iz Girard, Ohio, je prejel iz stare domovine žalostno vest, da je v noči ob 12. na 13. maja umrla po kratki in mučni bolezni ljubljena mati Ana Nagode, rojena Nagode, p. d. pri Erjavcovih, ki je dosegla 1. nov. l. nadvse častitljivo starost 101. leta. Blagopokojna je bila rojena v Hotedršici na Nortanjanskem, zdaj pa je bivala pri hčeri Mici Rozina v Kresniških poljanah pri Kresnicah. Sin Antonio je obiskal ravno pred enim letom ter je bila pri svojih letih še pri močeh. Brat pokojnice France Nagode, je umrl pred štirimi meseci v starosti 98 let, njena sestra Neža, samska, pa je umrla ravno teden dni pred njo, in sicer v starosti 89 let, tako da so v teku nekaj mesecev umrli trije člani družine. Pokojna je bila najstarejša v številni družini, od katere je zadnja umrla.

Pokojnica zapuša v Kresnicah hčer Mici Rozina, v Girardu, O., sina Antona in hčer Mrs. Johanno Cigolle ter vnuke in druge sorodnike tu in v stari domovini. Pokojni Franc Nagode pa zapuša v stari domovini tri hčere in sina, hčer Mrs. Mary Leskovec pa v Bessemer, Pa., ki je očeta obiskala pred dvema leti. Bodi pokojnim lahka domača gruda!

Na obisku
Iz Yukona, Pa., so se preko sobote in nedelje nahajali na obisku pri prijateljih v Clevelandu, Mr. in Mrs. Anton Kafterler ter Mrs. Agnes Flander. Kafterletovi so se nahajali pri Mrs. Weiss na Arcade Ave., Mrs. Flander pa pri hčeri Aggie na E. 72 St. Upamo, da so se prav dobro zabavali v krogu svojih znancev.

V bolnišnici
Poznana Mrs. Mimi Hofert iz 1386 E. 43 St. se nahaja v City bolnišnici, v sobi št. 1. Prijatelji jo lahko obišejo vsak terek, četrtek in soboto od 7. do 8. ure zvečer. Upamo, da se ji ljubo zdravje kmalu povrne!

Poškodbe pri delu
Pri delu v tovarni v Painesville, O., se je zadnji teden poškodovala poznana Mrs. Frances Arko iz Hubbard Rd., Madison, O. Nahaja se v Painesville Memorial bolnišnici. Želimo ji skorajšnja okrevanja!

KJE JE VEČ ZLOČINSTVA, KDO GA ODPRAVLJA?

V Londonu je znan park po imenu Hyde Park. Londonska policija poroča, da se je zlasti v nočnem času zgodilo v tem parku toliko zločinov, da jim policija ni bila več kos. Zločini so narasli po zadnji svetovni vojni, pa naj gre za spolne zablode, za tatvine, vandalizme ali osebne surovosti.

V park je prišlo na primer več mladoletnikov. Spravili so se na klopi in stole, na ograje, na napise ter so pokvarili vse, kar jim je prišlo pod roke.

Če pa policija ni bila kos, da bi pregnala ali vsaj omejila zločinstvo, ali je stala križem rok?

Londonska policija je strelirala policijske pse, ki so se obnesli kar najboljše. Omenjeno mladinsko zločinsko tolopo, ki je delala škodo po parku, so policijski psi kmalu izsledili in vsi so prišli pod ključ. Zločinski tipi Londona vedo za novo stražo in je zanimivo, da je bilo v tem parku leta 1948 izvršenih 214 večjih prestopkov, v letu 1952 pa le še 18.

ZADNJE VESTI

Ta teden bo gorkejši, tako napoveduje clevelandska in washingtonska napoved. Danes bo najvišja temperatura 82 stopinj, najnižja pa 54 stopinj, je pa na večer pričakovati nekaj dežja, vsaj pa jutri dopoldne, vendar se bo gorko vreme nadaljevalo.

V Washingtonu zaseda vrhovno sodišče znova. Danes bo predmet razprav diskriminacija in kako v praksi odpraviti posledice sodbe, ki je označila ločevanje po plemenih za protiusustavno.

Proces McCarthy-Stevens, ki je prejšnji teden počival, se danes obnovi. Senator Mundt je dejal, da bo proces končan v dveh tednih. Tajnik Stevens je zatrdil, da vojaško poveljstvo in vojaška uprava prevzame nase vse odgovornosti za svoje postopanje in ne rabi nikogar od zunaj.

Jugoslavija vabljeni v NATO!

BONN, Zapadna Nemčija, 23. maja—Zapadna nemška vlada je na delu, da se Jugoslavija povabi v skupno zapadno evropsko obrambo. Zastopniki Nemcey hočejo prepričati visokega komisarja Združenih držav in Velike Britanije v Nemčiji, da bi bil tak korak pravilen. Če bi bila Jugoslavija v tej skupni zapadnoevropski obrambi, potem bi ne bilo treba gledati več na Francijo, ne na Italijo, ki še nista zraven, ker bi jih v vojaškem oziru dovolj močno nadomestila Jugoslavija.

Klub "Ljubljana"

Jutri, 25. maja se vrši redna seja kluba "Ljubljana" v Ameriško jugoslovanskem centru na Recher Ave. Vabi se članstvo na udeležbo, ker bo treba preskrbeti za zadnje priprave za proslavo 25-letnice. Obenem se prosijo člani in članice, da vrnejo vse neprodane vstopnice ali denar za prodane vstopnice.

Tipa se za novo zunanjo politiko-- Razprava McCarthy-Stevens obnovljena

SELASSIE V NEW YORKU

NEW YORK, 23. maja — Za torek 25. maja je napovedan prihod v USA vladarja Abesinije Hailie Selassie. Selassie se bo na zapadni polobli mudil dalje časa in bo obiskal poleg Združenih držav tudi Kanado in Mehiko.

Vrenje v Srednji Ameriki

WASHINGTON, 23. maja — Položaj v Guatemali s trenjem na levo ni osamljen. Kakor znano, gre za orožje, ki ga dobiva ta republika iz sovjetskega bloka. V bližnji republiki Honduras je zdaj zbruhnila splošna stavka, ki je paralizirala gospodarsko življenje. Povdarja se pa, tole: V bližini je znani Panamski kanal, ki ga upravljajo Amerikanci.

Španija čaka na dolarje

LONDON, 23. maja—Britanska agencija Reuter javlja iz Madrida, da je nova pogodba med Združenimi državami in Španijo o odstopu pomorskih in letalskih baz, pa o ameriških dolarjih Španiji povzročila generalu Francu hud glavobol. Kdo naj se s temi dolarji okoristi?

Španske delavske unije, ki so seveda pod vladnim nadzorom, zahtevajo naj se v pomočjo ameriških dolarjev uvozi v Španijo čim več živeža, da se tako znižajo visoke cene življenskih potrebščinam.

Industrijalci zahtevajo dolarje za sebe, španski kmetje za sebe. Prvi, da se modernizira španska industrija, drugi, da se modernizira špansko kmetijstvo.

Španska vlada potrebuje dolarje, da razširi in zboljša prometno omrežje, to je ceste, železnice, pa tudi obveščevalna sredstva.

Zadnje je bilo mišljeno tudi po črkah pogodbe in bo verjetno tudi pri tem ostalo.

Pobiranje asesmenta

Tajniki društev, ki zborujejo v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., bodo pobirali asesment v torek zvečer med 6. in 8. uro. Prosi se članstvo, da pravočasno poravnava svoj asesment.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile zadnji četrtek pri Mr. in Mrs. Leonard Dalbiaz na 25835 Highland Rd. in jima pustile zale hčerkico, ki bo delala družbo bratcu. Ob rojstvu je tehtala devet funtov in dve unci. Mati, katere deklirsko ime je bilo Emma Batich, in dete se dobro počutita v Huron Road bolnišnici. Tako je postala poznana Mrs. Louise Batich drugič stara mama, Mrs. Elsa Dalbiaz pa četrtič. Čestitam!

ALI NAJ V INDOKINO POSEŽEJO ZDRUŽENI NARODI?

WASHINGTON, 23. maja—Zvezni varnostni svet, ki se je zadnje dni bavil v vprašanju Indokine, je po poročilih iz 'Bele' hiše sprejel naslednji zelo važni zunanje-politični sklep: Amerika ne bo intervencirala s svojo obojeno silo v Indokino, dokler ne bo dobila od predstavnikov pokrajine Vietnamu samih direktnega povabila za ta korak. Toda prebivalstvo Vietnamu mora nastopati svobodno, odločitev mora biti njihova in ne francoska. Francosi morajo torej izročiti vlado in upravo Vietnamu domaćinom, predno bi se v Ameriki sploh moglo govoriti o vojaški intervenciji v Indokini.

Bela hiša je očitno zaskrbljena radi brezbrzičnosti v ameriškem javnem mnenju, ki gre za zunanje-politična vprašanja. Da je republikanska stranka z republikanskimi predstavniki v federalni vladi v krizi, je jasno. V senatu se povdarja, da sedanjí voditelj republikancev Knowland še daleč ni dorastel pokojnemu senatorju Robertu Taftu. Posledica njegove nespobnosti je nedelavnost senata, ki naj končno odobri smernice ameriške zunanje politike, odobri pa tudi razna visoka imenovanja. Nadaljnja posledica je ta, da ni enotne enostrankarske, kaj šele dvostrankarske zunanje politike.

Poskus Bele hiše
in Dullesa
V središču ameriškega javnega zanimanja je še vedno razprava McCarthy-Stevens, ki se jutri (v ponedeljek) obnovi in televizijski prenos te razprave Bela hiša si je bila v svesti, da so zamarnjene druge dolžnosti, predvsem na zunanjem polju, katerim bi Amerikanci morali posvetiti vso svojo pažnjo. Bela hiša je poskušala zbuditi ameriško javno zanimanje za opasne dogodke po svetu s tajnikom John Foster Dullesom. Bil je v ameriški zunanji politiki redek slučaj, da se je državni tajnik oglašil v kratkem presledku petih dni kar dvakrat in dal pomembne zunanje politične izjave, ki so jih prenašale tudi radijske in televizijske postaje. Prvič je trdil, da je Indokina važna za Združene države; takrat je izrazil tudi prepričanje, da je možno ohraniti južnovzhodno Azijo pred komunisti, tudi če bi Indokina padla komunistom v roke.

Dulles v ameriški javnosti
Sprejmi važnih vprašanj kot so Koreja, Indokina, južnovzhodna Azija sploh, Palestina in arabski blok, Guatemala in Panama, bi bilo pričakovati, da bi ameriško javno mnenje vsaj imelo svojo sodbo, ako že ne bi podprlo državnega tajnika Dullesa. Gallupov zavod v Princetonu je izvedel glasovanje, čigar izidi za Dullesa niso preveč vzpodbudni. Dobil je sicer večino za svojo politiko, to je 54 odstotkov oddanih glasov (več med republikanci, kot med demokrati) toda polnih 46 odstotkov je njegovo politiko bodisi odklonilo ali pa so se izrazili, da nimajo nobenega mnenja ...

Ze 42 mrtvih

Prejšnji teden je Cleveland upal, da bo s številom smrtnih nesreč na cestah korakal z lanskim letom, pa se je položaj nenkrat spremenil. V soboto je bil do smrti povožen 42 letni Edward Pope, delavec pri New York Central. Povožen je bil na križišču Detroit Ave. Število smrtnih žrtev cestno prometnih nesreč je z njegovo smrtjo narastlo na 42, dočim jih je bilo v istem času lanskega leta le 38.

V LONDONU NUJNA SEJA VLADE

LONDON, 24. maja—Britanski zunanji minister Anthony Eden se je danes zjutraj vrnil iz Zeneve v London. Ministrski predsednik Churchill je sklical izredno sejo vlade, ki se vrši danes dopoldne. Minister Eden bo poročal o razpravah v Zenevi.

Značilno je, da so na to sejo pozvani vsi vojaški poveljniki in se pričakuje, da bo Velika Britanija spremenila svojo zunanjo politiko do Indokine, do južnovzhodne Azije sploh.

Ameriški zastopniki v Indokini so danes javili, da se položaj v Indokini za Ameriko slabša iz dneva v dan.

Francoski zunanji minister Bidault je pozval Ameriko, da naj hitro ukrene kaj če hoče re-

šiti Indokino in južnovzhodno Azijo. Zastopnik Nehruja, predsednik indijske vlade Mennon se v Zenevi pogaja z vsemi delegacijami o možnem premirju v Indokini. V Zenevi označujejo na splošno ta teden za odločen. Pokazalo se bo ali je komunistom res za premirje v Indokini ali pa hočejo le pridobiti na času. Ameriški obrambeni tajnik Wilson se nahaja na Filipinih, kjer so zbrani tudi ameriški diplomatski in vojaški predstavniki iz azijskega območja. Wilson je bil pred tem na Japon-skem, na Koreji, na Formozu pri Ciang Kajšeku, odkoder je priletel na Filippine. Gre za morebitno uporabo čet Ciang Kajšeka, ki štejejo pol milijona obojazenih mož, v bodočem konfliktu.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by

THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

6231 ST. CLAIR AVENUE

CLEVELAND 3, OHIO

HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:

(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:

(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year—(Za eno leto)	\$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	7.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ZA BRANJE IN PREMISLJEVANJE

Ce se ameriški človek vpraša kaj je doživel v dobrih zadnjih dvajsetih letih, bo moral priznati, da zelo veliko. Z njim vred—da je doživela veliko tudi naše Amerika.

V življenju narodov in držav nekaj desetletij ne šteje. Za Združene države to ne velja. Če med prvo svetovno vojno so morale rešiti vprašanje—ali naj se brigajo tudi za ostali svet ali se umaknejo, kakor pravimo k izolacionizmu. Združene države so spoznale, da jih vodi usoda v svet. Stopile so v prvo svetovno vojno in v njej dale svoj odlični delež. Amerika je postala znana v svetu!

Pa vzemimo samo zadnjih dvajset let nazaj. Doživeli smo veliko depresijo, ki pa ni bila omejena le na Ameriko. Skoraj bi rekli, da je bila ta depresija svarilen opomin, da tudi Amerika ne more obstajati sama zase. Nihče namreč ne ve, kje so bili pravi vzroki depresije in kje se je začela. Krajevno se ti vzroki lahko ugotovijo, vprašanje pa je, če so pravilni.

Preko depresije je Ameriko iznenadila druga svetovna vojna, v kateri se je morala še bolj uveljaviti v svetu. Nastopiti je morala na vseh kontinentih in morjih. Po vojni je zopet morala ostati na vseh kontinentih in morjih!

Ce pa pravimo, da živimo hitro, je v tem pojmu tudi vsebovano še nekaj drugega, da živimo iznenadljivo. Nekaj nas doleti kar naenkrat iznenada. V tem se nam zdi, da je glavni povod našega političnega doživljanja po zadnji svetovni vojni. Dogodki nas prehitevajo, ne da bi računali nanje.

Vzemimo zavezniško zmago v zadnji vojni. Nedvomno smo vsi računali s tem, da ker je vojne konec, konec celo največje vojne v človeški zgodovini, bomo živeli v miru, če ne stoletja, pa vsaj nekaj dobrih desetletij. Zgodilo se je obratno. V zavezniškem taboru se je po vojni pokazala ogromna politična in socialna razpoka. Se danes ni pravega miru ne z avstrijsko, ne z nemško republiko, to pa po preteku skoraj deset let. Tega slučaja po prvi svetovni vojni, dasi je bila tudi velika, ni bilo. Spomnimo se na obleganje Berlina, na razne državljanske vojne, recimo ono v Grčiji, pa sploh na oba bloka in trenja v teh blokih! Vse po drugi svetovni vojni!

Pa nas je iznenadila 25. junija 1950, Koreja. Malo je bilo med nami ljudi, ki bi sploh vedeli, da je nekje na svetu neka Koreja. In vendar je tekla na Koreji tudi ameriška, tudi slovenska kri. Koreja je bila sicer na malem prostoru, vendar po svoji srditosti in zagrizenosti ena najbolj krvavih vojn. Končno je prišlo do premirja. Pa smo mislili, da ker ne gmrjajo kanoni, ne padajo granate, ne pokajo puške, se bosta oba sovražnika v vojni vsedla k mizi in se dokončno porazgovorila, kaj bo s Korejo v miru. Do tega miru, na katerega bi računali kot na nekaj trajnega, pa zopet ni prišlo. Na Koreji si stojita oba tabora sovražno nasproti in čakata na čas, ko bo eden ali drugi obračunal dokončno. S kom?

Vendar v Združenih državah ni bilo več tistega v naši notranjosti, kar imenujemo vojno psihozo. Ljudje premišlujejo ali bo prišlo do kake vojne ali ne, ko je naenkrat kar čez noč stala pred Amerikanci, tudi pred nami Slovenci slika vojne pošasti tam daleč iz Indokine. Kdo pa se je popreje brigal za to Indokino, ki niti ni bila ameriška, marveč francoska kolonija? Ce bi bila ameriška, bi jo najbrže imenovali "teritorij." Zopet je zavladala vojna psihoza. Sprašujemo se ali bo tudi v Indokini govorilo ameriško orožje, ali bodo tovarne zopet producirale za vojno, fantje pa šli na bojno polje! Pa recimo vprašanje Srednjega vzhoda? Na ustih imamo Jude v Palestini in Arabce okrog njih. Tam vre. Se nekje vre—namreč v Južni Afriki.

L.C.

ENAKOPRAVNOST

PRVO ZASEBNO POSOJILO ITALIJI

Švicarska finančna skupina, pri kateri so udeležene 3 švicarske banke, je podelila italijanskemu zavodu "Mediocredito" (Istituto Centrale per il Credito a medio termine a favore delle medie e piccole industrie) posojilo 100 milijonov švicarskih frankov (14,3 milijarde lir). Posojilo je bilo podeljeno na pet let in je deloma zajamčeno z zlatom. Višina obresti ni bila uradno objavljena; švicarski listi domnevajo, da znašajo obresti 3 do 4%.

S tem posojilom hoče Italija v prvi vrsti vsaj deloma pokriti svoj primanjkljaj pri Evropski plačilni zvezi, ki še vedno narašča in je konec februarja 1954 dosegel 154 milijonov dolarjev. Še februarja 1. 1952 je Italija imela pri Evropski plačilni zvezi prebitke (kredit) 251 milijonov dolarjev. Ta prebitke se je spremenil v primanjkljaj, ki se naglo približuje višini 205 milijonov dolarjev, čez katero se Italija ne sme zadolžiti. Vsak nadaljnji posel, ki bi pomenil novo zadolžitev, bi morala Italija plačati z dolarji ali z zlatom. Italija se je pričela zadolževati pri Evropski plačilni zvezi, ko je pričela krčiti svoje nakupe v Združenih državah in je povečala svoj uvoz iz evropskih držav. Rim se je tedaj odločil za to trgovinsko politiko, ker so pričeli usihati dolarski viri v trenutku ko se je začela krčiti gospodarska pomoč iz ZDA. V tem času narašča njen dolg pri Evropski plačilni zvezi za okoli 1 milijon dolarjev na dan.

S švicarskim posojilom bo Italija zmanjšala svoj dolg pri Evropski plačilni zvezi za 23,3 milijonov dolarjev. Med zavodom Mediocredito in italijansko narodno banko (Banca d'Italia), bo izvršena transakcija, ki bo omogočila zavodu Mediocredito, da investira denar v industrijska podjetja, zlasti v Južni Italiji. Mediocredito bo namreč odstopil izkupiček od švicarskega posojila v frankih Italijanskemu deviznemu uradu. (Ufficio italiano dei Cambi), za kar bo prejel italijanske lire, ki jih bo deviznemu uradu posodila Banca d'Italia. S švicarskimi franki bodo pokrili del italijanskega dolga pri Evropski plačilni zvezi. Švicarski tisk ugotavlja, da so Švicarji v zadnjih petih letih investirali v Italiji 63 milijonov frankov.

"Corriere della Sera" ugotavlja v tej zvezi, da gre za prvo večje zasebno posojilo iz tujine in vidi v tej okolnosti zaupanje švicarskega kapitala v bodoči politični razvoj v Italiji; današnja vladavina je tako utrjena, da se ji ni bati groženj s komunističnim preobratom. List ne omenja, da je posojilo vsaj deloma zajamčeno s plogom zlata,

BOJ ZA PETDNEVNI DELOVNI TEDEN

BONN, aprila — V začetku aprila so zahodno-nemški sindikati napovedali velike demonstracije trgovinskih delavcev in uslužbencev v Münchenu. Vzrok: zahteva, da ob sobotah popoldne ne bi delali. Ta zahteva je bila samo prvi korak k uresničenju precega gesla sindikatov, da bi v Nemčiji uveljavili 40-urni delovni teden ali teden s petimi delovnimi dnevi — po angleškem in ameriškem vzorcu.

V soboto 10. aprila zjutraj je nad 1000 policajev zastražilo glavne ulice in trge. Policija je računala, da bo demonstrantov 100.000. Zgodilo pa se je nekaj, kar je presenetljivo prebivalce in policijo. Na čelu pričakovane kolone demonstrantov, ki je šlela kakih 5000 delavcev in uslužbencev, so dostojanstveno korakali sindikalni voditelji. Nekje za njimi je majhna godba igrala pri-

Napovedujejo se olajšave tujemu kapitalu

Priliv tujega kapitala v Italijo v povojnem času cenijo na 30 do 40 milijard lir. V ta znesek seveda ni všeta ameriška pomoč, ki je že presegla okoli 3 milijarde dolarjev. Računajo, da bo Scelbova vlada olajšala zakon o tujih investicijah v Italiji, da bi privabila čim več tujega kapitala. Zakon iz l. 1948 bodo izpremenili v smislu, da ne bo več omejen dobiček tujega kapitala, hkrati pa bo tudi prost prenos dobička in samega kapitala zopet v tujino. Scelbova vlada bo skušala opogumiti tudi domači kapital, da bi investiral v industrijska podjetja več denarja kakor doslej.

Prepočasno ustvarjanje domačega kapitala

Narodni dohodek narašča v Italiji prepočasno, da bi dopuščal investicije v skladu z naraščanjem prebivalstva in pripomogel k zaposlitvi novih delovnih sil ter odpravil dosedanjo brezposelnost; ta se vedno suka okoli 2 milijonov ljudi. Lansko leto se je italijanski narodni dohodek povišal za 7% in je dosegel 10,812 milijard lir. Od tega je bilo zopet investirano 2200 milijard lir (okoli 21%), l. 1952 so investirali 2120, l. 1951 pa 1835 milijard lir. Protivrednostni sklad ERP (Marshallovega plana) je dosegel 772 milijard lir, toda danes je že skoraj popolnoma izrpan. Italija potrebuje nujno nov priliv denarja, da bi zlasti industrializirala svoje južne predele, kjer vlada silna beda. Vse kaže, da bo Scelbova vlada pospešila investicije na jugu, ker bi rada preprečila dokončni prodor komunistične stranke, ki pridobiva nove člane zlasti z nenehim opozarjanjem na bedo v teh pokrajinah in premajhno zanimanje Rima za njihove gospodarske in socialne potrebe. Če več let deluje na jugu "Južna blagajna," ki financira stanovanjsko akcijo, javna dela in kmetijske melioracije. Po večini je blagajna doslej črpal denar iz ameriške gospodarske pomoči. Na Siciliji so z denarjem Južne blagajne ustanovili do konca preteklega leta okoli 90 podjetij. Južna blagajna je v ta namen investirala okoli 15 milijard lir; v ta namen je deloma uporabila tudi posojila Mednarodne banke za obnovu. Celotno so na Siciliji investirala industrijska podjetja 27 milijard lir; zasebni kapital je prispeval okoli 12 milijard lir. Na jugu je nastalo več podjetij za predelovanje kmetijskih pridelkov, več kmetičinskih obratov, tovarn papirja in cementa, opekarne, tovarne cevi in tkanin, ki skupno zaposlujejo okoli 8000 ljudi; poleg tega živi od teh podjetij posredno še okoli 6000 delavcev. Da bi na jugu zaposlili okoli 600.000 ljudi, ki so brez dela, bi morali investirati nad 200 milijard lir.

Razganjala jih je na konjih in jih neusmiljeno pretepala. Aretirala je 50 demonstrantov. Posledica tega je bila ogorčenje in nedogovanje javnosti in še bolj bojovito razpoloženje munchenskih delavcev.

Bonnaska vlada je doslej na videz nevtralnno presojala zahtevo po 40-urnem delovnem tednu. Toda ministrstvo za gospodarstvo je 12. aprila uradno zanimalo časopisne vesti, po katerih naj bi se bil minister Erhard postavil na stran sindikatov. Povod za zanikanje je dal časniki "Der Spiegel," ki je objavil argumente ministrstva za gospodarstvo za uvedbo petih delovnih dni. Delovni dan naj bi po teh argumentih trajal 10 namesto 8 ur. Tako bi gospodarji pravzaprav ničesar ne izgubili. Razliko treh delovnih ur na teden bi nadoknadili poslovni ljudje z zvišanjem cen in zboljšanjem izdelkov. Imeli bi celo dobiček.

Nemška industrija, je rečeno nadalje, že primorana skrčiti proizvodnjo, novega poleta pa ni pričakovati, ker ni nevarnosti, da bi kdo kršil mir. To pa praktično pomeni, da bo prišla na dnevni red nadaljna omejitev proizvodnje in odpuščanje delavcev. Brezposelnih je že zdaj približno dva milijona. Naraščanje števila brezposelnih bi bilo nevarno. Bolje je skrčiti delovni čas, kakor delavce odpustiti. In še nekaj. Omejitev proizvodnje bo omogočila evropskim državi, da bodo povečali uvoz v Zahodno Nemčijo in krili dolg iz Evropske plačilne unije, ki znaša že štiri milijarde mark. Torej dve muhi na en udarec.

Tako pravi analiza ministrstva za gospodarstvo. Sindikati pa to salomonsko rešitev odklanjajo. Sindikati menijo, da skušajo tako minirati delavsko zahtevo po 40 urnem delovnem tednu. V ozadju te akcije pa je vprašanje življenjskega standarda nemškega delavca.

Uradni propagandi se je posrečilo prepričati tujino, da je položaj nemških delavcev v primerjavi z drugimi zavidanja vredni, da so bogate mize obnovljenega nemškega gospodarstva dobile mastne griljaje. Drugače povedano, gospodarski polet naj bi bil prinesel v delavske domove mir in blaginjo. Stvarnost pa takšno sliko temeljito spremeni, čeprav je položaj delavcev v Zahodni Nemčiji razmeroma boljši, kakor je bil leta 1948. Sindikati imajo prav, ko drugače postavljajo to vprašanje. Kdo namreč uživa sadove gospodarskega poleta in kako v resnici žive tvorci tega poleta—nemški delavci? Da bi bilo vse demokratično in po zakonu, se sindikati sklicujejo na podatke ustanov in mednarodnih organizacij. Poglejmo, kaj pravijo.

V Nemčiji zasluži 60% delavcev mesečno manj kot 300 mark, 70% delavk pa manj kot 200. V zadnjih treh letih so se živila, obleka in obutev podražila za kakih 30%, ali v skupnem znesku za 5 milijard mark (skoraj petina proračuna). Primerjanje z zaslužki v drugih evropskih deželah izpopolni silko evropskega stanja. Po podatkih Mednarodne službe dela nemški delavec nad tri ure — 194 minut — da zasluži toliko, kolikor zasluži ameriški delavec v eni uri. Angleški delavec zasluži toliko v 97 minutah, norveški v 91, švedski v 77, danski v 78, finski v 109, švicarski v 100, belgijski v 136 minutah. Francoski in italijanski delavci so v slabšem položaju kakor nemški, italijanski mora delati 190 minut, francoski pa 222, da zasluži toliko kakor nemški v 194 minutah.

Nemški industrijski se ne morejo pritoževati, da bi imeli stare naprave. Nasprotno, za ameriški sodijo njihove naprave med najmoderneje na svetu. Zakaj potem takem ne bi dovolili petdnevnega delovnega časa? To bi bilo demokratično, pravijo (Dalje na 3. strani)

Pozdravi naših naročnikov

Ko je Mrs. Christina Pugelj iz Milwaukee, Wis., poslala za obnovo naročnine, je pristavila kratko zanimivo notico: "Priloženo Vam pošiljam naročnino na Enakopravnost, katero bi bil zelo pogrešali, da je nismo dobili pri zelo prijazni in gostoljubni družini Mr. in Mrs. Anton Černe in tudi drugi floridski rojaki so naklonjeni obiskovalcem v vseh ozirih.

"Letos je bilo tukaj veliko obiskovalcev, posebno Cleveland je bil dobro zastopan. V New Smyrna Beach se ustavijo vsi Slovenci, ki pridejo v Florido. Letošnja zima je bila bolj hladna kot druga leta. New Smyrna ima krasno obalo, po kateri se lahko vozi z avtom tik ob vodi. Pozdrav vsem, posebno 'Progressivnim Slovenkam!'

Lepe pozdrave pošilja Mrs. Frances Lah iz Wildwood, Pa., ki je obnovila svojo naročnino. Tudi v Clevelandu ima sorodnike in znance, katere pozdravlja.

Poznani bivši Clevelandčan Mr. Peter Rostan pozdravlja vse znanec in prijatelje ter jih vablja, da pridejo v gorko Florido. Mr. Peter Rostan se je pred par leti preselil s svojo soprogo v New Smyrna Beach, Fla., a še vedno rada čitata novice o svojih prijateljev in znanec v Clevelandu. Mr. Rostan namerava v kratkem priti sem na obisk.

Iz Mantua, O., kjer sedaj živi, se oglašja poznana Mrs. Ivana Cahill, hči poznanih pokojnih Mr. in Mrs. Rudolph in Helena Perdan. Mrs. Cahill je poklicna pevka in pianistinja ter je že mnogokrat nastopila na naših odrih, poučevala je svoječasto tudi naše mladske pevске zborove ter se v splošnem zanimala za naše kulturno delo, zato je naravno, da vedno rado zasleduje potek in napredek slovenskega življa. Ko je poslala za obnovo na "Enakopravnost," je pristavila: "S posebnim užtkom čitam potopise ljudi, ki so šli na obisk v Jugoslavijo. V duhu potujem z njimi in njih pripovedovanju ko opisujejo kraje, katere sem pred leti tudi jaz obiskala.

"Včasih si želim, da bi še bolj opisali svoje doživljanje in mesta, ampak vem, da vsakomur je srečanje s sorodniki in prijatelji po dolgih letih najbolj važno. S posebnim zanimanjem pa sem čitala opis neke žene, ki je opisala novo avto-cesto, katero država namerava zgraditi."

Pozdrave prijateljem in znancem pošilja Mr. John Maljovec iz Barbortona, Ohio, ki je ob enem obnovil naročnino na Enakopravnost.

Se za nadaljnje leto je poslal naročnino za list Mr. John Marinič iz La Salle, Ill., ki pozdravlja vse prijatelje.

Mrs. Karla Lasich iz Gary, Ind., je poslala svojo naročnino in naroča pozdrave vsemu osebju pri Enakopravnosti kakor tudi za svoja dva brata, ki bivata tu v Clevelandu.

Iz Little Falls, N. Y., pozdravlja svoje znanec in prijatelje v Clevelandu poznani Mr. Louis Brezce.

Najlepše pozdrave pošilja naš dolgoletni naročnik Mr. Frank Struble iz Aliquippa, Pa., ki je tudi sedaj obnovil svojo naročnino.

Se za nadaljnje leto je obnovila svojo naročnino Mrs. Frances Tegel iz Denver, Colo. Pozdravlja prijatelje in znanec.

Rojakom, ki čitajo "Enakopravnost" v Eveleth, Minn., se jim list dopade. Tako nam sporoča Mr. Frank Frol, ki je obnovil svojo naročnino. Ob enem pošilja svoje pozdrave.

Tako se oglašja tudi naročnik Mr. Rudolph Stucker iz Gary, W. Va., kateremu se list dopade, da je naročnino obnovil za nadaljnje leto. Pozdravlja vse prijatelje in znanec.

SVARILNI GLASOVI SPRIČO NAGLEGA RAZMNOŽEVANJA ČLOVEŠTVA

Državniki sklepa jo v naših časih mednarodne pogodbe na 50 ali celo na 99 let. Nihče pa ne more napovedati, kakšen bo svet takrat.

Znanost in statistika sta postali glede prerokovanj previdni, potem ko se je pokazalo, da se je angleški duhovnik Malthus pred 250 leti s horoskopom za vse človeštvo zmotil. Leta 1798 je napovedal, da bo število prebivalcev Anglije v 50 letih tako naraslo, da bo nastala v tej deželi lakota. Človeštvo se je od leta 1630 do 1830 več kot podvojilo in število ljudi na svetu je naraslo na 2,400,000,000 pa se vendar vsi vsaj za silo preživljajo. Le kdaj pa kdaj izbruhne v nekaterih deželah lakota, zlasti na Kitajskem in v Indiji. Špet pa se oglašajo znanstveniki, ki svare človeštvo pred posledicami naglega razmnoževanja. V zadnjih petih letih se jih je oglašilo s podobnimi svarili pet.

Prvi se je oglašil upravnik živalskega vrta v New Yorku Fairfield Osborn. V svoji knjigi o "Našem izropnem planetu" je že leta 1948 ugotovil, da se človeštvo množi mnogo hitreje, kakor naraščajo možnosti glede prehrane.

Do enakega sklepa je prišel William Vogt, ki je prvotno proučeval samo življenje ptic, potem pa se je začel ukvarjati tudi s proučevanjem človeštva. Dve leti pozneje je pisal o naglem razmnoževanju človeštva biolog Robert Cook v svoji znameniti knjigi, v kateri pravi, da je plodnost človeškega rodu zelo važno vprašanje naših dni. Se dve leti pozneje je izšla knjiga Darwinovega nečaka z naslovom: "Privedni milijon let." Po njegovih računih bi bilo leta 3000 na svetu že dva milijona ljudi, leta 4000 pa nad dve milijardi. Vprašanje pa je, ali se bodo dotlej ustrezno povečale tudi možnosti prehrane.

Na to vprašanje odgovarja kalifornijski profesor za geokimijo Harrison Brown. Po res njegovem mnenju bo nastal na svetu glede prehrane kritičen položaj čez prihodnjih 100 in 1,000 let. Prva kriza bo nastala, če bo res izbruhnila atomska vojna. Prof. Brown meni, da bi si svetovna industrija po takšni vojni nikoli več ne opomogla. Kar je Morgenthau po drugi svetovni vojni pripisal samo nemškemu narodu, bi zadelo po atomski vojni vse narode. Vse človeštvo bi padlo nazaj na stopnjo poljedelstva in živinoreje z nekaj obrti; kakor so živeli ljudje med tridesetletno vojno v Nemčiji ali še nedavno na Kitajskem.

BOJ ZA PETDNEVNI DELOVNI TEDEN

(Nadaljevanje s 2. strani)

sindikati. Pa tudi če se vprašamo, kdo je kriv netenja razrednega boja, moramo odgovoriti, da so krivi industrijci, ne pa sindikati.

Drugeče rečeno, delavci so s svojimi rokami znova postavili na noge predvojne nemške monopolne kartele, ki nastopajo zdaj na evropskem in svetovnem torišču kot nevaren partner in konkurent. To je v redu. Toda sindikati menijo, da ni demokratično in v duhu "svobodnega sveta," h kateremu se prištevata Zahodna Nemčija, da delavce izkorisčajo, ker to nujno pripelje v razredni boj, ki ga mnoga sindikalna vodstva ne žele. Zato sindikati zahtevajo pet delovnih dni v tednu. Često in skrbno pa si prizadevajo, da delavske demonstracije ne bi preslele munchenske mere z dne 10. aprila, ko so po ulicah starega bavarskega mesta demonstrirali z godbo na pihala na čelu in z veselo karnevalsko pesmijo.

Rade Vujović.
(PO "Ljudski Pravičnik")

Napredovala bosta sicer tudi znanost in tehnika, toda to še ne pomeni, da bi bilo za vse ljudi na svetu dovolj hrane. Prof. Brown sicer pravi, da je teoretično povsem možno, da bi živelo na svetu 50 milijard ljudi.

Vprašanje je samo, ali bi se posrečila svetovna organizacija glede ustreznega izkoriščanja polj, puščav in morij, atomske in sončne energije ter naravnih bogastev. Druga kritična točka bo po Brownovem mnenju dosežena najpozneje čez tisoč let, ko bodo izčrpane vse zaloge premoga, nafte in kovin. Tedaj bo treba najti nove vire surovin. Že zdaj je proizvodnja aluminija, kovine iz običajne glin, bolj vprašanje proizvodnje električne energije kakor surovin. Iz morske vode že pridobivajo mnogo magnezija. Uran nahajamo v običajnem granitu. Če se bo posrečilo ura nin vse druge kovine v granitu gospodarsko izkorisčati, bo človeštvo s surovinami za dolgo preskrbljeno. Vprašanje pa je, če se bo to posrečilo. Po Brownovem mnenju se bo moralo človeštvo prej ali slej odločiti za omejitve razmnoževanja. Ta naloga čaka medicino in biokemijo.

Velike socialne dajatve Finske

Če se je Finski vzlic vojaškemu porazu in močnemu pritisku SZ posrečilo ohraniti samostojnost, se mora za to zahvaliti predvsem okoliščini, da je njeno prebivalstvo na dokaj visoki stopnji kulturnega razvoja. Napredek Finske v zadnjih desetih letih je treba predvsem pripisati socialnodemokratski stranki in sindikatom. Finska je v drugi svetovni vojni zelo trpela. Znamen del svojega ozemlja je morala prepustiti SZ in ji plačati reparacije, ki so globoko posegle v njeno gospodarstvo. Cele njene pokrajine so bile opustošene. Sovjetski zvezi je morala prepustiti destino vsega ozemlja. S tega področja so se ljudje izselili in treba jih je bilo spraviti pod streho in poskrbeti za njihov zaslužek.

Največje naravno bogastvo Finske so gozdovi. Finska ima 4 milijone prebivalcev. Samo za socialne dajatve je šlo iz njene državne blagajne predlanskim 74 milijard finskih mark ali v našem denarju kakih 90 milijard. Največ izdatkov je odpadlo na otroške in družinske doklade, namreč 26,000 milijonov mark. Na pokojnine in invalidnine je odpadlo nad 15 milijard, na bolniško zavarovanje pa tudi približno toliko. Država prispeva k celotnim izdatkom za socialno zavarovanje 33 milijard, delodajalci 22, občine 15, zavarovanci pa samo 5 milijard.

Od leta 1946 do 1952 so socialne dajatve na Finskem narasle sedemkratno. Vrednost finske marke je v teh letih zaradi reparacijskih bremen in dajatev za begunce iz pokrajin, ki jih je morala Finska prepustiti SZ, občutno padla. Bilo je že več poskusov, da bi socialne dajatve znižali, ker država čedalje teže zmaguje ta bremena. Toda med finskiim ljudstvom je zavest, da ima pravico do socialnih dajatev, tako globoko zakoreninjena, da so se vsi takšni poskusi izjalovili. Temu se odločno upirajo ne le sindikati, marveč tudi ljudstvo samo. O tem se je pričel tudi predsednik agrarne manjšinske vlade dr. Kekkonen, ko je lani julija poskusil doseči gospodarsko ravnotežje z znižanjem otroških doklad. Parlament je njegove predloge gladko odklonil in Kekkonen je moral odstopiti.

Z UMETNIM SATELITOM SE UKVARJA

Angleški astrofizik K. W. Gutland je rekel, da bi lahko že zdaj poslali v vesoljstvo umetni satelit, ki bi se sukalo okrog Zemlje. Tehtal bi kakih 50 kg in polovico njegove teže bi odpadlo na instrumente. Za pot okrog Zemlje bi potreboval komaj dobro uro. Slo bi pravzaprav za raketo ni jo je angleški znanstvenik nazval "Miš." Rekel je, da bi bilo treba raketo izstreliti tako, da bi se dvignila nad Zemljo kakih 350 km, potlej pa bi začela krožiti okrog nje. Po njegovem mnenju ni nobenih tehničnih težav, ki bi v tem oziru že ne bile premagane. Za izstrelitev rakete bi potrebovali le nekaj energije več kakor za izstrelitev nemške rakete V-2.

Da bi bilo v raketi čimveč prostora za instrumente, je angleški znanstvenik v načrtu močno zožil prostor za njeno avtomatično usmerjanje. Zato bi se utegnili zgoditi, da bi umetni satelit že po nekajkratnem kroženju okrog Zemlje vrglo z njegove poti. Satelit bi žrtvovali za zanimive ugotovitve in za napredek znanosti. Znanstveniki bi dobili stik za atomsko fiziko, za kozmične žarke, za napovedanje vremena in za radijske postaje. Z njim bi pojasnili marsikaj kar se dogaja nad ozračjem okrog Zemlje. Že s tem bi bili stroški kritični.

Astrofizik Gutland je znan angleški znanstvenik; med drugim je napisal knjigo "Potovanje v vesoljstvo," ki je izšla lani in za katero se znanstveni svet zelo zanima. Gutland upa, da bo zbral denar za graditev in izstrelitev prvega umetnega satelita.

JUŽNA AMERIKA STOPA NA PLAN

Južna Amerika stopa čedalje bolj odločno na svetovno prizorišče v politične pa tudi v gospodarskem pogledu. Na južnoameriškem kontinentu so v teku važne politične, gospodarske in socialne izpremembe, ki vplivajo tudi na zunanjo politiko južnoameriških držav, hkrati pa tudi na njihove gospodarske stike s tujino. Te izpremembe so se odražale tudi na četrti vseameriški konferenci v glavnem mestu Venezuele Caracasu.

Poleg Združenih ameriških držav se je konference udeležilo 20 držav Srednje in Južne Amerike. Vpliv Združenih ameriških držav na Južno Ameriko je še vedno močan zlasti v gospodarskem pogledu. Politični izvedenci so mnenja, da pripadajo države

Venezuela, Peru, Urugvaj, Panama, Kuba in nekatere manjše srednjeameriške države še pod vpliv Združenih držav; vendar so tudi v teh državah na delu podtalna gibanja proti Severni Ameriki. Politični vpliv ZDA odklanjajo popolnoma Argentina, Čile, Edvador, Bolivija in Guatemala. V teh državah ima ameriški kapital še vedno močne položaje, toda glede bodočega razvoja niso ameriški kapitalisti popolnoma mirni. Angleški gospodarski vpliv se je v Argentini in Urugvaju silno zmanjšal, medtem ko je imela Anglija prav v teh državah poprej močan gospodarski položaj. Tudi glede razvoja v Braziliji in Kolumbiji in evropskih kolonijah v karibiškem prostoru si ameriški in evropski državniški niso na jasnem. Združene ame-

riške države pozorno sledijo zlasti socialnim gibanjem, ki si utirajo pot v Južni Ameriki. Ameriški državniški menijo, da bi prodor skrajno orientiranih socialnih gibanj ogrozil tudi strateški položaj Združenih ameriških držav.

SVEDSKI GOSTJE V JUGOSLAVIJI

Na povabilo Centralnega odbora sindikata kemijske industrije Jugoslavije je prispel sredi aprila v našo državo delegacija sindikata švedskih kemikov. V Jugoslaviji se bo mudila deset dni in si med drugim ogledala kemijsko industrijo v Beogradu, Šabcu, Zagrebu, Mariboru in Ljubljani. Naš sindikat kemij-

DELO DOBIJO ŽENSKE

ZENSKA ALI DEKLE
dobi delo za pet dni v tednu. Splošna hišna opravila. Mora imeti rada otroke. Dobi plačo in obede.

Pokličite
HE 1-1539

HIŠE NAPRODAJ

Poslopje naprodaj
Poslopje s 4 stanovanji in trgovino se prodaja. Eno stanovanje je opremljeno. Eno stanovanje 5 sob je prazno. Zelo dober dohodek. Ena garaža. Za podrobnosti pokličite med 5. in 7. uro zvečer.
KE 1-7419

ZAMENJA SE

lepo hišo Colonial tipa, s 6 sobami. 7 let stara. Preproge, zimska okna in mreže, gorkota na plin, zagrajen jard zadaj. Garaža in dovoz. Cena \$16,900. Se lahko takoj vselite.

Za podrobnosti se obrnite na
KOVAC REALTY
960 East 185th St.—KE 1-5030

ske industrije pa bo najbrž švedskim gostom vrnil obisk v juliju. Sredi maja bo Jugoslaviji obiskala tudi delegacija angleških sindikatov kemikov in delavcev papirne industrije. Angleška sindikalna organizacija prispe k nam na povabilo predstavnika sindikata kemikov Jugoslavije, ki se je lani junija udeležil občnega zbora sindikata kemikov Anglije. Sindikalna organizacija angleških kemikov je izrazila željo, da bi si med bivanjem v naši državi ogledala tovarno "Jugovinil" in naprave za črpanje nafte.

V NAJEM

Pozor
novoporočenci in iskalci stanovanj! Neopremljena stanovanja, hiše za eno ali dve družini, v lepem kraju v mestu ali predmestju. Takojšnja vselitev. 100% prosta posluga. Pokličite
NEIGHBORHOOD RENTALS.
MI 1-8184

DVE OPREMLJENI

sobi se odda v najem poštenim fantom.
Vpraša se na
1110 E. 72nd St. — EN 1-8254

SLOVENSKA DVOJICA

Z DVEIMI DEKLICAMI ISČE STANOVANJE S 4 SOBAMI V ST. CLAIRSKI NASELBINI. Kdor ima za oddati, naj blagovoli pokličite
EX 1-4720

V NAJEM SE ODDA

zakoncem srednjih let stanovanje s 5 sobami. Pokličite zvečer po 6. uri.
EN 1-0859

4 opremljene sobe

se odda v najem štirim moškimi ali zakoncem. Blizu Republic Steel Co.
Vpraša se na
4120 TRUMBULL AVE.
DI 1-4036

RAZNO

V slovenski naselbini se
prodaja dobrodocho cvetličarno in prodajalno raznih darilnih predmetov. Poleg je rastlinjak in stanovanje s 5 sobami.
Za podrobnosti pokličite
PO 1-0737

ALI KASLJATE?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad.
Lodi Mandel, Ph. C., Ph. C.
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034
Pošljemo karkoli prodamo kamorkoli.

For your VACATION

welcome to

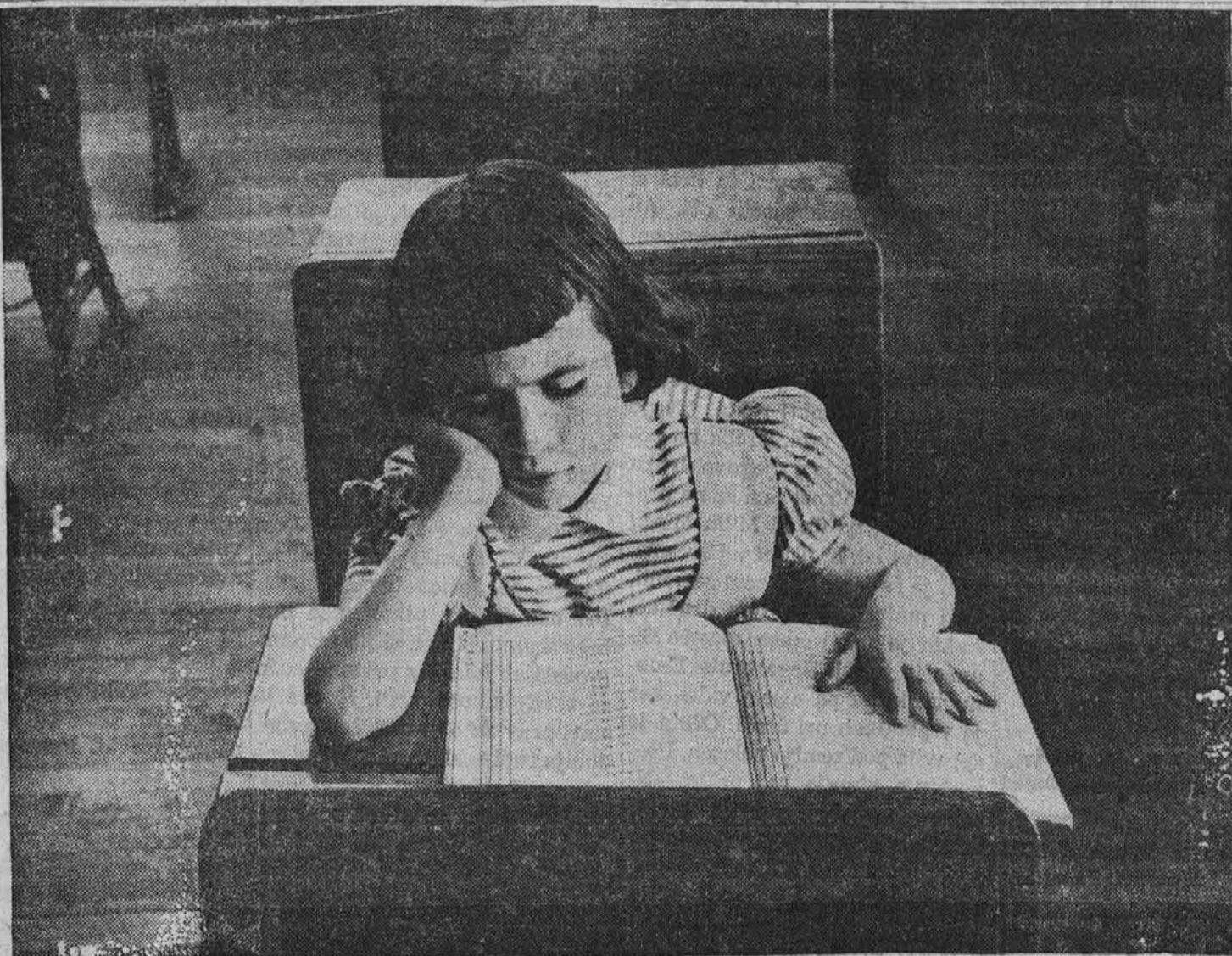
CHRISTIANA LODGE

Slovenian Resort

The Hotel has 30 rooms with connecting showers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests, 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE

Dominik and Agnes Krasovec, prop.
Rt. 1, Box 175,
Edwardsburg, Michigan
Phone 9126 F5

She's worried about high taxes, too!

Susie doesn't pay taxes exactly, but she's worried about the people who do.

You see, most taxpayers love children — even have kids of their own. But when it comes to voting for the new school or additional school facilities — well, their pocketbooks sort of get the best of them, and they vote "no."

At a time when schools all over America are overcrowded — many beyond the danger point — such penny-wise, pound-foolishness only adds to the seriousness of this problem.

As taxpayers, we must think about our children and their futures. Look into the problem of overcrowded schools. And consider this fact — in the next few years these schools will have to take care of even more children!

Think, too, about the additional teachers that will be needed to teach these children.

And finally, think what an important part schools and teachers play in keeping America strong and free. Isn't that worth all the taxes you pay — maybe even a little bit more?

In cooperation with The National Citizens Commission for the Public Schools this advertisement is sponsored by

HENRY BORDEAUX

SRCE IN KRI

ROMAN

(Nadaljevanje)

"Mihael Gallice se je prišel k nam skrivati. Zapustil je svoj kraj in svoje posestvo. Naselil se je v našem kraju 1. 1913. po zločinu. Z nikomer ne občuje, ker se boji, da ne bi kdaj kakšne stvari preveč povedal. In zadnji dokaz je to, ker je sam priznal."

"In še priznavam," se je preprosto oglasil Mihael.

X.

Zagovor

Mihaelova izpoved je zmedla sodnike, ki jih je Maliveaujeva čudna povest zanimala, ne pa prepričala. Tu pa tam na grede obešene svetilke so le šibko razsvetljevale kočo, kjer smo bili zbrani za sodno razpravo. A vendar sem mogel pri utripajoči luči njihovih plamenov na obrazih razločiti strmenje.

Visoki Bormand je buljil očič

kakor slepa sova; Chauvert je ves pobit pačil obraz; Louis de Vimines je bil miren in bojevit. Sklonil sem se k obožencu:

"Govori, fant, in nič se ne boj! Povej jim vse! Saj so dobri ljudje."

Maliveau se je zločno spustil v kopico sena in v njem do polovice zginil, saj je svojo nalogo opravil. In zdaj je vstal Mihael. Mojemu razburjenemu duhu razodeva visoki in suhi fant vse skrivnosti. Z njegovega obraza berem kakor iz odprte knjige. Jasno vidim v njem pleme, tisto mauriensko pleme, ki izvira iz Saracenov, kažejo ga pravilne poteze, prirojena dostojanstvenost. Vidim pa tudi nekakšno zadržanost, nekakšno sramežljivost, ki jo ima od dedov, zlasti pa od svojih babic, strogo vdanih verskim predpisom, ki so se v dolgih zimskih večerih in na samotnih pašah privadile razmišljanju in notranjemu življenju.

In še nekaj: v blestečih očeh, na čelu, prezgodaj zoranem s pokončno brazdo, izsledim tajnost, ki bi jo rad skrival, pa jo mora nocoj razodeti. Ubogi Mihael je nemiren, ves razburjen in ne ve, kako naj bi svoje povedal. Razdražilo ga je nasprotnikovo zvičajno in oprežno govorjenje, zato bi najrajši obnemel preveč povedal in preveč zamolčal. Jaz pa bi mu rad pomagal, če me ne bi lastna izkušnja učila, da nobena obramba ne zaleže toliko, kakor lastni in človeško pretresljivi zagovor oboženca samega.

"Dobro sem vedel," je nazadnje spregovoril z negotovim glasom, ki pa se je bolj in bolj umir-

Chicago, Ill.

REAL ESTATE

FARM in Wisconsin — 75 miles from Chicago. 6 room house with large barn and brooder houses. 1,000 chickens. Price \$11,500. Palisade 5-3033

COAL, OIL POTENTIAL WITH MOVING VAN and HAULING PERMIT.

Brick building — Store and 7 rooms, garage, shed, all on property, 50 by 125.

Owner anxious to get to his Wisconsin dairy farm just purchased by doctor's orders. REASONABLE! 4444 S. Mozart; Yards 7-4496

stvar prej ali slej prišla na dan. "dobro sem vedel, da bo ta In zdaj se je zgodilo. V vaših rokah sem. Ogleduh, ki se gre policaja po Modanu in Bonnevalu, me lahko ovadi, še mar mi ni. Vi drugi, ki me poznate, pa me ne smete prezirati. Vam, gospod grof, bi bil moral povedati vse že tedaj, ko ste me sprejeli za čuvaja. Vedeti bi moral Chauvert, ker sem pri njem imel hrano in stan. Vsi, ki so tu navzoči, bi morali vedeti. Jaz pa sem molčal in to je bilo napak. A ženski tam onstran me nista izdali. Kadar si storil kaj slabega, ostane to v tebi. Vedno je okoli tebe in te spremlja. Tudi v vojski te ne zapusti."

Torej mu kes še ni dal miru? Saj mu je kar odleglo, da more javno izpovedati svojo krivdo. A besede mu preveč prehitvevajo. In sape mu primanjkuje.

Že mu zmanjkujeta sape in vendar sodniki še niso ničesar izvedeli. Zato sem ga skušal zadržati in brzdati:

"Počasi, Mihael, počasi! Preveč se zaganjaš. Začni od kraja in pripoveduj mirno!"

Če kdo ni vaju, mu nobena stvar ni težja, ko dogodek jasno povedati. Samo en način je možen: časovni red. Saj je vendar študiral v semenišču in ni brez umskih zmožnosti. Ne da bi se tega zavedal, se je ravnal po mojem nasvetu, se s silo zbral, da je bil od tega kar trd — to so izdajale edino mrzlične kretnje njegovih koščevih rok—in nadaljeval:

"Moj oče je zgubil življenje pri neki nesreči v Arveških pečeh. Z materjo in sestro Jožico sem ostal sam na Ecotu. Prišel pa je Piemontez Milio Missa in je popravil zvonek. Bila sva istih let. Prepeval je in jaz ž njim. Igral je tudi na harmoniko. Ob nedeljah je prihajal k nam. Kmalu pa je ob večerih prihajal tudi druge dni. Mislil sem, da zavoľjo glasbe. Pa ga ni mikala glasba, ampak Jožica."

Maliveau se je na pol dvignil in v svoji seneni kopic in bral si mu misel mežikajočih oč. Ali mu je bilo treba preje prepovedati, naj ne govori o Jožici in njenem Italijanu? Zmagoslavno je pogledal proti vsakemu izmed sodnikov.

Obtoženec pa je nadaljeval: "Tedad mi je mati rekla: Tvojo sestro bi rad vzel. Treba bo pogledati, kako je z njegovo družino v Italiji. Vzpel sem se na prelaz Carro, ne da bi Milio Missu kaj povedal, in prišel v Ceresole. Bila je že jesen. Ko sem se vrnil, sem materi rekla: Ima družino, kakor je naša: mater, sestro Bianco in še mlajšega brata Emanuela, ki ga pa nisem videl, ker je v planinah pri čredi. Očeta je spravila pod zemljo bolezen. Premoženja nimajo kaj prida.—Ni važno bogastvo, ampak strah ženi delata križ pred jedjo in po jedi in kadar gresta mimo križa ali kapele, sem ji povedal.—Neko nedeljo je Milio Missa pri nas večerjal, potem pa sem ga spremljal do ceste v Bonneval. Bila je že noč. Napovedovalo se je slabo vreme. Rekel sem mu: Oženi se z mojo sestro. On se je zasmel in mi dejal: Velja, Mihael. Skoda, da nisem njegovega smeha prav razumel. V četrtek bi moral spet priti. Ni ga bilo. Morda pride v nedeljo. Tudi v nedeljo Milia Missa od nikoder. Grem ponj v Bonneval, ker se je Jožica jokala. Povedali so mi, da je odšel v ponedeljek. Kam? V Italijo. Spet sem hotel preko sedla, pa je močno snežilo. Ne mogel bi nazaj. Tako smo bili odrezani od sveta vso zimo. Res da vozi železnica v Modane, a je draga, treba je potnega lista in te še ne pripelje v Ceresole."

Tokrat vsa koča drhti ne več od radovednosti, ampak od strastne pozornosti. Saj ne poslušajo več Maliveaujevega policijskega romana, ampak družniško žalogigro, kakršna se pogosto ponav-

lja, pa te zato njene muke in sramota nič manj ne zgrabijo, čeprav so ti že znane. Mihael si je oddahnil, zdaj pa spet povzel:

"Pozimi se mi je začel vznepati nek sum. Mati in Jožica sta imeli oči rdeče, kadar sta bili sami zase. In ko sem nekoč stopil v hišo, sem ju zasaul, da sta se potihem pogovarjali. Potem pa je mati zbolela. Nekega dne me je poklicala k svoji postelji: Če bom umrla, pazi na Jožico!—Seveda bom pazil. — Prav, pa tudi očitati ji ne smeš. Saj ima samo tebe in nikogar drugega na svetu. — Ne vznemirjaj se, mati. Rajši se spočij! In res se je kmalu spočila za vedno. Jaz pa sem kmalu zvedel, kaj je hotela. Nič nisem Jožico očital, saj sem materi tako obljubil.

Pogledat sem šel na prelaz, a je bilo še preveč snega. Trikrat sem poskusil priti čez. Trikrat sem moral ostati na tej strani. Četrti pot sem sedlo prevalil. V Ceresole sem obiskal mater in sestro. Vprašal sem: Kje je Milio?—Odšel je k vojakom.—Daleč od tod?—Zelo daleč, v Verono.—Moral se bo vrniti.—Saj se bo, ker se v septembru oženi.—Oženi se?—Da, s Carlotta Monti, ki je sobarica v gostišču Bellagarda.—Ne bo se oženil s Carlotta Monti. — Tedaj sem ženskama povedal, da bo moja sestra Jožica postala mati. Jokali sta se, kričali in mi rekli: Prav tako Carlotta in njen oče grozi-ta. Jaz pa jima pravim: Že prav. Bom še enkrat prišel. Milio ne bo vzel Carlotte. Oženil se bo z Jožico. Dali sta mi prav, kajti za Carlottino dete niso gotovo vedeli, čigavo naj bi bilo. A hudo sta se bali Milia, Milio pa se je tresel pred Carlottinim očetom."

Mihael je spet umolknil, ne zato, da bi bil učink večji—tak teater uganja le Maliveau—ampak zato, ker mu je spomin na te hude ure zapiral sapo. Moral si je oddahnuti, potem pa je nadaljeval:

"Ostal sem več dni v Italiji. Ženski sta me na vsak način hoteli pridržati, da bi me pomirili in bi se kako pobotali. Ko sem prišel nazaj v Ecot, je bil otrok že rojen. Sestra mu je dala ime Tomaž, kakor se je klical naš oče. Neka sosedka ji je pomagala. Sestra pa je kar naprej jokala zaradi svoje krivde in si očitala, da je ubila mater. Pripeljal ti bom tvojega moža, sem ji rekel, rajni materi sem obljubil, da bom nate pazil.—Mislili, da bo hotel priti?—Bila je tako obupana, da je skoro zbolela. Malega so morali hraniti s steklenico. Sosedka je Jožico tega naučila. Pri nas ženske nikoli niso bile brez sramu. Nikoli si jih niso pri procesijah kazali s prstom. Hišo so vseskoz spoštovali. Morda je mati prav zato umrla, čeprav se dobijo tudi taki, ki so v teh stvareh manj strogi.

Še enkrat sem stopil v Ceresole, tudi to pot zlepa. O Milio nobenih vesti. Njegova mati in sestra Bianca sta mu pisali in ga prosili za odgovor, pa nič. Nihče si ni mogel misliti, da bi bil tako slab človek. Kadar je igral harmoniko in so mu roke bežale po tipkah, kadar je pel svoje domače pesmi, ti je bilo tako dobro pri srecu, da bi

najrajši jokal in se zraven smejal. Na ta način je ujel tudi Jožico. Ženske so šibkejše od nas, on pa jim je jemal pamet. Mogoče je tudi, da so ga spridile. Bil je kakor gnil sadež. Bog se usmili njegove duše! Zdaj je on na vrsti, da meni odpusti.

Lepo smo ga sprejeli v naši hiši: jedel je, pil je in tudi spal, če je bil kdaj vihar. Ali pa je pošteno, da oslepariš ljudi, ki so te sprejeli v svojo hišo? Izrabil je torej Jožico, potem pa nanjo pozabil. Pozabil je tudi na obljubo, ki mi jo je dal na cesti v Bonnevalu, na Arcovem bregu, ko jaz še nisem nič vedel. Mislil je, da se bo stvar že sama mirno poleгла in da se sme kar po domače igrati s savojskimi dekleti, če biva v Italiji onstran gora.

Njegovi materi in sestri sem rekel: Povejta mi, naj stvar dobro premisli! Moj oče je umrl in jaz ga nadomeščam. Brez mojega dovoljenja se ne bo poročil z nobeno žensko, razen z Jožico. Res je seveda, da nista mogli nič opraviti. A nazadnje ju bo pa morda le slišal. Kadar divjajo, jokajo in prosijo, ženske le nekaj dosežejo pri človeku, če nima srca iz kamna.

Sveto sem obljubil materi, da Jožici ne bom nič očital in res ni slišala očitka iz mojih ust. Kar se je zgodilo pri nas, bi se bilo tudi tamkaj lahko.

(Dalje prihodnjič)

Rabljeni avtomobili v prodaji

Svojevrsna značilnost Amerike so te čase milijoni rabljenih avtomobilov, ki čakajo kupecev. Menda ga ni mesta v tej deželi, kjer ne bi bila prazna stavbišča natrpana z rabljenimi avtomobili. V velikih mestih je seveda takih "tržnic" mnogo. Koliko rabljenih avtomobilov je v teh časih naprodaj, nihče ne ve; gotovo pa jih je precej milijonov.

Rabljeni avtomobili, ki so zdaj v prodaji, oziroma, ki čakajo kupecev, so se tako silno razmnožili v glavnem na dva načina. Kupec novega avtomobila zamenja svoj stari avtomobil za novega in doplača določeno vsoto. Prodajalci seveda skušajo te stare avtomobile prodati tistim, ki ne zmorejše cen novih avtomobilov, ki so še vedno visoke. To je en način, po katerem se zbirajo milijonske množice rabljenih avtomobilov.

Drugi način pa je potom "nazaj vzeti" avtomobilov. Velika večina novih in tudi rabljenih avtomobilov je kupljenih na obroke: toliko se plača v gotovini ali potom starega avtomobila, danega v izmenjo, toliko pa v mesečnih obrokih. Kadar kupec iz enega ali drugega vzroka preneha plačevati dogovorjena obre-

ke, ima prodajalec pravico avtomobil vzeti nazaj. Naplačila so pri tem izgubljena, prodajalec pa ima en nadaljni rabljeni avtomobil na rokah in skuša iz istega "iztisniti," kar more.

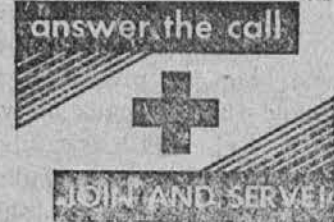
V časih recesije, ki je zdaj kolikor toliko že uradno priznana, so take avtomobilske transakcije mnogo številnejše kot v "dobrih" časih. Iz tega izhaja, da je te čase na ameriških trgih več rabljenih avtomobilov kot kdaj prej. Prodajalci, ki so jih vzeli "na račun" novih avtomobilov, ali ki so jih "vzeli nazaj," ker kupci niso mogli plačevati obrokov, jih zdaj pač skušajo prodati po cenah, ki so mogoče.

V zvezi s tem je vredno pomeniti, da so bili taki na račun vzeti avtomobili vzeti za višje cene kot bi jim pritikalo. Na ta način je bila indirektno znižana cena novih avtomobilov. Kaj prodajalci potem dobijo za rabljene avtomobile, je pa njihova zadeva.

Na račun vzeti ali nazaj vzeti avtomobili so kajpak popravljeni, kolikor je mogoče, predno so stavljeni v prodajo. Nekateri so morda skoro prav tako dobri kot novi, mnogi pa—kakor je.

V teh milijonih rabljenih avtomobilov je mnogo milijonov dolarjev perspektivnega profita za prodajalce; seveda, če bo ali ne bo. Zato slišimo toliko tovrstne reklame na radio in jo beremo v časopisih. In nakupne prilike rabljenih avtomobilov so čudovite: cene izredno nizke, obroki plačevanja nizki in prvotna plačila malenkostna. Kdor ima staro vozilo v zameno za rabljen avtomobil, navadno ne plača pri nakupu ničesar, pač pa obljubi odplačevati ostanek cene v določenih obrokih. In za prvotno plačilo vzamejo prodajalci rabljenih avtomobilov večših prav čudovite predmete v račun.

Tako smo, na primer, brali, da je neki prodajalec rabljenih avtomobilov v Detroitu vzel na račun ali prvo plačilo mladega udomačenega medveda za \$150; tega medveda je potem imel več mesecev na svojem tržišču za reklamo, nakar ga je prodal živalskemu parku. Nekateri prodajalci vzamejo na račun kupljenih avtomobilov take predmete kot fotografske kamere, kitare, harmonike, nagačene lovske trofeje, stare ure, pokopalnišne lote, lovske pse in celo konje. Nekateri prodajalci nudijo perspektivnim odjemalcem na

svojih tržiščih prost prigrizek in tako dalje.

Avtomobilske tvrdke imajo tudi letos v načrtu produkcije več milijonov novih vozil, za katere bodo seveda iskale trg. Kaj bo z milijoni rabljenih vozil, ki čakajo kupecev, nihče ne ve. Nekateri srečni kupci bodo dobili dobre rabljene avtomobile za zelo nizkih cenah; nekateri bodo dobili "limone," katerih popravlila jih bodo stala več, kot je bilo vse skupaj vredno. Stotisoči in morda milijoni starih avtomobilov pa bodo najbrž končno odpremljeni na avtomobilsko pokopišča, na zbirališča starega železja.

Avtomobilski trg v Zedinjenih državah je te čase tako nenavaden kot še ni bil nikoli, odkar so se tovrstna vozila pojavila na ameriških cestah.

—NEW ERA, Glasilo ABE

TEKOM ČASA.

ko se zobozdravnik nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tistem naselbinu prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dosevova.

Dr. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVENUE
Tel. Emdicott 1-5013
Njegov naslov je vogal East 62nd Street; vhod samo na East 62nd Street.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zve.
Dr. J. V. ZUPNIK

Zastopniki

"Enakopravnost"

Za st. clairsko okrožje: JOHN RENKO 1016 East 76th Street UTah 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje: JOHN STEBLAJ 17902 Nottingham Road IVanhoe 1-3360

Za newburško okrožje: FRANK RENKO Diamond 1-8029 11101 Revere Avenue

BOHEMIAN BREWING CO.

"The Beer With the Imported Flavor"
"BOHEMIAN 93 BEER"

Also Heinekens' Imported Holland Beer
1216 So. Sangamon Street
CHesapeake 3-5922

CAMP DE SALES

In The Irish Hills of Southern Michigan

OBLATE FATHERS CAMP FOR BOYS AGES: 7 - 14

Largest Catholic boys' camp in midwest, 200 miles from Chicago. Seven priests and 50 Seminarians give experienced supervision. All sports and crafts. Loy cabins. 200 acres on Vineyard Lake. Counsellor will escort boys to and from Chicago on N.Y.C. Train.

SEASON: JUNE 27 TO AUGUST 7

RATES: \$37.50 Per Week — \$215 for Six Weeks

For illustrated booklet, and for application blanks write to:

OBLATE FATHERS OF ST. FRANCIS DE SALES
1116 IROQUOIS AVE., DETROIT 14, MICH.